

Hinnang ELi sanktsioonidele ELi meetmete ja poliitika osana inimõiguste valdkonnas

Euroopa Parlamendi 4. septembri 2008. aasta resolutsioon hinnangu andmise kohta ELi sanktsioonidele osana ELi tegevusest ja poliitikast inimõiguste valdkonnas 2008/2031(INI)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse inimõiguste ülddeklaratsiooni;
- võttes arvesse kõiki Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni inimõiguste konventsioone ja nende vabatahtlikke lisaprotokolle;
- võttes arvesse kodaniku- ja poliitiliste õiguste rahvusvahelist pakti ja selle kahte vabatahtlikku lisaprotokollit;
- võttes arvesse ÜRO põhikirja ja eriti selle artikleid 1 ja 25 ja VII peatüki artikleid 39 ja 41;
- võttes arvesse Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni (Euroopa inimõiguste konventsioon) ja selle protokolle;
- võttes arvesse Pariisi uue Euroopa hartat (Pariisi harta);
- võttes arvesse 1975. aasta Euroopa Julgeoleku- ja Koostöökonverentsi lõppakti (Helsingi lõppakti);
- võttes arvesse Euroopa Liidu lepingu artikleid 3, 6, 11, 13, 19, 21, 29 ja 39 ning Euroopa Ühenduse asutamislepingu artikleid 60, 133, 296, 297, 301 ja 308;
- võttes arvesse Euroopa Liidu põhiõiguste hartat;
- võttes arvesse oma eelmiseid resolutsioone inimõiguste olukorrast maailmas;
- võttes arvesse oma eelmiseid arutelusid ja kiireloomulisi resolutsioone inimõiguste, demokraatia ja õigusriigi rikkumise juhtude kohta;
- võttes arvesse oma 20. septembri 1996. aasta resolutsiooni komisjoni teatise kohta demokraatlike põhimõtete ja inimõiguste austamise kaasamisest ühenduse ja kolmandate riikide vahelistesse lepingutesse¹;
- võttes arvesse Euroopa Ühenduse ja tema liikmesriikide rahvusvahelisi kohustusi, sealhulgas Maailma Kaubandusorganisatsiooni lepingutes sisalduvaid kohustusi;
- võttes arvesse koostöölepingut ühelt poolt Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani

¹ EÜT C 320, 28.10.1996, lk 261.

piirkonna riikide rühma ning teiselt poolt Euroopa Ühenduse ja selle liikmesriikide vahel, millele on alla kirjutatud Cotonous 23. juunil 2000 (Cotonou leping)¹, eriti selle artikleid 8, 9, 33, 96 ja 98, ja selle lepingu läbivaatamist²;

- võttes arvesse nõukogu 22. jaanuari 2004. aasta dokumenti pealkirjaga „Välissuhete volinike töörühma „sanktsioonide” üksuse loomine (RELEX/Sanktsioonid)” (5603/2004);
- võttes arvesse nõukogu 7. juuni 2004. aasta dokumenti pealkirjaga „Piiravate meetmete (sanktsioonide) kasutamise aluspõhimõtteid” (10198/1/2004);
- võttes arvesse nõukogu dokumenti pealkirjaga „Suuniseid piiravate meetmete (sanktsioonide) rakendamise ja hindamise kohta EL ühise välis- ja julgeolekupoliitika raames”, viimati läbi vaadatud 2. detsembril 2005 (15114/2005);
- võttes arvesse nõukogu 9. juuli 2007. aasta dokumenti pealkirjaga „Piiravate meetmete rakendamise parimad tavad ELis” (11679/2007);
- võttes arvesse nõukogu 2. detsembri 1996. aasta ühist seisukohta 96/697/ÜVJP Kuuba kohta³;
- võttes arvesse nõukogu ühiseid seisukohti 2001/930/ÜVJP terrorismivastase võitluse kohta⁴ ja 2001/931/ÜVJP terrorismivastaste erimeetmete rakendamise kohta⁵, mõlemad 27. detsembrist 2001, ja nõukogu 27. detsembri 2001. aasta määrust (EÜ) nr 2580/2001 teatavate isikute ja üksuste vastu suunatud eripiirangute kohta terrorismivastaseks võitluseks⁶;
- võttes arvesse nõukogu ühist seisukohta 2002/402/ÜVJP, mis käsitleb Osama bin Ladeni, organisatsiooni Al-Qaida, Talibani ja teiste nendega seotud isikute, rühmituste, ettevõtjate ja üksuste vastu suunatud piiranguid⁷, ja nõukogu määrust (EÜ) nr 881/2002, millega kehtestatakse teatavate Osama bin Ladeni, Al-Qaida võrgu ja Talibaniga seotud isikute ja üksuste vastu suunatud eripiirangud⁸, mõlemad 27. maist 2002;
- võttes arvesse sõjaliste kaupade ühist Euroopa Liidu nimekirja⁹;
- võttes arvesse oma 25. aprilli 2002. aasta resolutsiooni komisjoni teatise kohta nõukogule ja Euroopa Parlamendile Euroopa Liidu rolli kohta inimõiguste ja demokraatia edendamisel kolmandates riikides¹⁰;
- võttes arvesse oma 14. veebruari 2006. aasta resolutsiooni inimõiguste- ja

¹ EÜT L 317, 15.12.2000, lk 3.

² ELT L 209, 11.8.2005, lk 27.

³ EÜT L 322, 12.12.1996, lk 1.

⁴ EÜT L 344, 28.12.2001, lk 90.

⁵ EÜT L 344, 28.12.2001, lk 93.

⁶ EÜT L 344, 28.12.2001, lk 70.

⁷ EÜT L 139, 29.5.2002, lk 4.

⁸ EÜT L 139, 29.5.2002, lk 9.

⁹ ELT C 98, 18.4.2008, lk 1.

¹⁰ ELT C 131 E, 5.6.2003, lk 147.

- demokraatiaklausli kohta Euroopa Liidu kokkulepetes¹;
- võttes arvesse kõiki Euroopa Liidu ja kolmandate riikide vahel sõlmitud kokkuleppeid ja inimõiguste klausleid nendes kokkulepetes;
 - võttes arvesse oma 11. oktoobri 1982. aasta resolutsiooni majandussanktsioonide, eelkõige kaubandusembargo ja boikoti tähenduse ja mõjude kohta Euroopa Majandusühenduse välissuhetele²;
 - võttes arvesse resolutsiooni sanktsioonide ja eelkõige embargode mõjude kohta nende riikide elanikkonnale, kelle suhtes neid meetmeid võetakse³, mille AKV-ELi parlamentaarne ühisassamblee võttis vastu 1. novembril 2001 Brüsselis (Belgia);
 - võttes arvesse oma 6. septembri 2007. aasta resolutsiooni kolmandate riikidega peetavate inimõigustealaste dialoogide ja konsultatsioonide kohta⁴;
 - võttes arvesse Euroopa Nõukogu Parlamentaarse Assamblee poolt 23. jaanuaril 2008 vastu võetud resolutsiooni 1597 (2008) ja soovitus 1824 (2008) ÜRO Julgeolekunõukogu ja Euroopa Liidu mustade nimekirjade kohta;
 - võttes arvesse Lissaboni lepingut, millega muudetakse Euroopa Liidu lepingut ja Euroopa Ühenduse asutamislepingut, alla kirjutatud Lissabonis 13. detsembril 2007, mis peaks eeldatavasti jõustuma 1. jaanuaril 2009;
 - võttes arvesse kodukorra artiklit 45;
 - võttes arvesse väliskomisjoni raportit ja arengukomisjoni ning rahvusvahelise kaubanduse komisjoni arvamusi (A6-0309/2008),
- A. arvestades, et Euroopa Liidu lepingu artikli 11 lõikes 1 tunnustatakse inimõiguste austamist ühise välis- ja julgeolekupoliitika (ÜVJP) ühe eesmärgina, ja arvestades, et ELi lepingu uues artiklis 21, mis lisati Lissaboni lepingu artikli 1 punktiga 24, tunnustatakse, et „[L]iidu tegevus rahvusvahelisel areenil tugineb põhimõtetele, millest on juhitud liidu enda loomine, arendamine ja laienemine ning mida liit soovib edendada ka ülejäänud maailmas: demokraatia, õigusriik, inimõiguste ja põhivabaduste universaalsus ning jagamatus, inimvääriskuse, võrdsuse ja solidaarsuse ning Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni põhikirja põhimõtete ja rahvusvahelise õiguse austamine”;
- B. arvestades, et sanktsioone kohaldatakse, pidades silmas Euroopa Liidu lepingu artiklis 11 sätestatud ÜVJP erieesmäärke, mis hõlmavad muu hulgas inimõiguste ja põhivabaduste, demokraatia, õigusriigi ja heade valitsemistavade edendamist;
- C. arvestades, et eespool nimetatud piiravate meetmete (sanktsioonid) kasutamise aluspõhimõtted on esimene pragmaatiline dokument, milles määratakse kindlaks ELi sanktsioonide kehtestamise raamistik; arvestades samas, et EL on neid tegelikult kehtestanud 1980ndate algusest ja eelkõige pärast ELi lepingu jõustumist 1993. aastal;

¹ ELT C 290 E, 29.11.2006, lk 107.

² EÜT C 292, 8.11.1982, lk 13.

³ EÜT C 78, 2.4.2002, lk 32.

⁴ ELT C 187 E, 24.7.2008, lk 214.

arvestades, et selle dokumendiga kehtestatakse vormiliselt sanktsioonid ÜVJP vahendina ning see on järelkult ELi sanktsioonipoliitika lähtepunkt;

- D. arvestades, et kõnealune sanktsioonipoliitika põhineb ÜVJP raames peamiselt järgmisel viiel eesmärgil: kaitsta liidu ühiseid väärtusi, põhihuve, sõltumatust ning terviklikkust kooskõlas ÜRO põhikirja põhimõtetega; tugevdada liidu julgeolekut igal viisil; kaitsta rahu ja tugevdada rahvusvahelist julgeolekut kooskõlas ÜRO põhikirja põhimõtte ja Helsingi lõppaktiga ning Pariisi harta eesmärkidega, sealhulgas välispiiridel; edendada rahvusvahelist koostööd; arendada ja kindlustada demokraatiat ja õigusriiki ning inimõiguste ja põhivabaduste austamist;
- E. arvestades, et rahvusvaheline üksmeel kasvab selles osas, et tõsine ja tahtlik keskkonna kahjustamine ohustab rahu ja rahvusvahelist julgeolekut ja kujutab endast inimõiguste rikkumist;
- F. arvestades, et EL on kohustunud süstemaatiliselt rakendama ÜRO Julgeolekunõukogu poolt ÜRO põhikirja VII peatüki alusel otsustatud sanktsioone ja samal ajal kehtestab ÜRO Julgeolekunõukogu mandaadi puudumisel autonoomseid sanktsioone juhtudel, kus ÜRO Julgeolekunõukogu ei ole volitatud meetmeid võtma või teda takistab selleks kokkuleppe puudumine tema liikmete hulgas; rõhutades seoses sellega ÜRO ja ELi mõlema kohustust kehtestada sanktsioone kooskõlas rahvusvahelise õigusega;
- G. arvestades, et ELi sanktsioonipoliitika hõlmab seega ÜRO Julgeolekunõukogu sanktsioone, aga selle kohaldamisala ja eesmärgid on laiemad kui ÜRO Julgeolekunõukogu poliitikal (rahvusvaheline rahu ja julgeolek);
- H. arvestades, et sanktsioonid on üks vahend, mida EL võib kasutada oma inimõiguspoliitika rakendamiseks; tuletades meelde, et sanktsioonide kasutamine peab olema kooskõlas liidu üldise strateegiaga asjaomases valdkonnas ning peab prioriteetide nimistuse viimane meede ÜVJP konkreetsete eesmärkide saavutamisel; arvestades, et sanktsioonide mõjususe sõltub nende samaaegsest kohaldamisest kõigi liikmesriikide poolt;
- I. arvestades, et nii rahvusvahelises õiguses kui ka EL/EÜ õiguses puudub usaldusväärne sanktsiooni definitsioon; arvestades siiski, et ÜVJP raames vaadeldakse sanktsioone või piiravaid meetmeid meetmetena, mis püüavad diplomaatilisi või majandussuhteid ühe või mitme kolmanda riigiga täielikult või osaliselt katkestades või piirates muuta teatavat tegevusjoont või poliitikat, nagu rahvusvahelise õiguse või inimõiguste rikkumine või poliitika, mille puhul kolmandate riikide valitsused, valitsusvälised rühmitused või füüsilised ja juriidilised isikud ei austa õigusriiki või demokraatlikke põhimõtteid;
- J. arvestades, et piiravaid meetmeid on mitut eri liiki, nagu relvaembargod, kaubandussanktsioonid, finants-/ majandussanktsioonid, varade külmutamine, lennukeeld, sissesõidupiiirangud, diplomaatilised sanktsioonid, spordi- ja kultuuriürituste boikott ja kolmanda riigiga koostöö katkestamine;
- K. arvestades, et käesolevas resolutsioonis ei tehta ELi üldisest tavast lähtuvalt vahet terminitel „sanktsioonid” ja „piiravad meetmed”; arvestades, et käesolevasse resolutsiooni on üle võetud Cotonou lepingu artiklis 96 esitatud asjakohaste meetmete

mõiste¹;

- L. arvestades, et ELi sanktsioonid ise põhinevad mitmel õiguslikul alusel, sõltuvalt piiravate meetmete täpsest laadist ja suhete õiguslikust laadist asjaomase kolmanda riigiga, samuti kõnealustest sektoritest ja eesmärkidest; arvestades, et need tegurid määravad nii sanktsioonide vastuvõtmise korra – mis sageli, aga mitte alati nõuab ÜVJP ühist seisukohta ja seega ühehäälsust nõukogus – kui ka sanktsioonide õiguslikult siduvaks ja jõustatavaks muutmiseks järgitava seadusandliku menetluse, kuna ühine on EÜ asutamislepingu artiklis 301 sätestatud menetlus;
- M. arvestades, et viisakeeldudest ja relvaembargodest on saanud kõige sagedamini kehtestatud ÜVJP sanktsioonid ja on üks esimesi samme ELi sanktsioonide reas; arvestades, et need kahte liiki meetmed on ainsad, mida rakendavad liikmesriigid otseselt, kuivõrd need ei nõua EÜ asutamislepingu alusel spetsiaalseid sanktsioonide alaseid õigusakte; arvestades, et teiselt poolt nõuavad finantssanktsioonid (varade külmutamine) ja kaubandussanktsioonid spetsiaalsete sanktsioonide alaste õigusaktide vastu võtmist;
- N. arvestades, et eespool nimetatud piiravate meetmete (sanktsioonid) kasutamise aluspõhimõtete ning asjaomaste suuniste kohaselt võivad sihipärased sanktsioonid olla üldistest sanktsioonidest tõhusamad ja seega eelistatavad, esiteks sellepärast, et need väldivad võimalikke kahjulikke mõjusid laiemale inimrühmale ja teiseks sellepärast, et

¹ 23. juuni 2000. aasta Cotonou lepingu arikel 96 sätestab:

„Olulised osad: nõustamismenetlus ja sobivad meetmed seoses inimõiguste, demokraatia põhimõtete ja õigusriigiga

1. Käesolevas artiklis tähendab mõiste „lepinguosaliselised” ühelt poolt ühendust ja Euroopa Liidu liikmesriike ning teiselt poolt iga üksikut AKV riiki.

2.(a) Kui lepinguosaliste vahel toimuvast korrapärasest poliitilisest dialoogist hoolimata üks lepinguosaline leiab, et teine ei ole täitnud kohustust, mis tuleneb artikli 9 lõikes 2 osutatud inimõiguste, demokraatia põhimõtete ja õigusriigi austamisest, esitab ta (välja arvatud eriti pakilised juhud) teisele lepinguosalisele ja ministrite nõukogule asjakohase teabe, mida on vaja olukorra põhjalikuks uurimiseks, et leida lepinguosalistele vastuvõetav lahendus. Selleks kutsub ta teist lepinguosalist nõu pidama meetmete üle, mida asjaomane lepinguosaline on võtnud või kavatses võtta olukorra parandamiseks. Nõu peetakse sellisel tasandil ja sellises vormis, mida peetakse lahenduse leidmiseks kõige sobivamaks. Nõupidamine algab hiljemalt 15 päeva pärast kutset ja kestab vastastikku kokkulepitud aja, sõltuvalt kohustuse rikkumise laadist ja raskusest. Igal juhul ei peeta nõu kauem kui 60 päeva. Kui nõupidamisel ei jõuta mõlemale lepinguosalisele vastuvõetava lahenduseni või nõupidamisest keeldutakse või kui juhtum on eriti pakiline, võib võtta sobivaid meetmeid. Need meetmed tühistatakse niipea, kui nende võtmise põhjused on kõrvaldatud.

(b) Mõiste „eriti pakilised juhud” tähendab erandjuhtumeid, mil mõnda artikli 9 lõikes 2 osutatud olulist osa on tõsiselt ja jämedalt rikutud ja kui juhtumid nõuavad viivitamatut tegutsemist. Eriti pakiliste juhtude menetlust rakendav lepinguosaline teatab sellest eraldi teisele lepinguosalisele ja ministrite nõukogule, välja arvatud juhul, kui tal ei jää selleks aega.

(c) Käesolevas artiklis osutatud „sobivad meetmed” on meetmed, mida võetakse rahvusvahelise õiguse kohaselt ja mis on võrdelised rikkumisega. Kõnealuste meetmete väljavalimisel tuleb esmatähtsaks pidada neid, mis segavad käesoleva lepingu toimimist kõige vähem. Lepingu peatamine on äärmuslik abinõu. Meetmetest, mida võetakse eriti pakilistel juhtudel, teatatakse viivitamata teisele lepinguosalisele ja ministrite nõukogule. Asjaomase lepinguosalise taotlusel võib seejärel hakata nõu pidama, et olukorda põhjalikult uurida ja võimaluse korral leida lahendus. Nõu peetakse punkti a teises ja kolmandas lõigus ettenähtud korras.”

need puudutavad otseselt vastutavaid või juhtivaid isikuid ja on seega poliitikas muutuse saavutamiseks tõenäoliselt tõhusamad;

- O. tunnistades, et on olemas meetmed, mis on küll vastu võetud ülemkogu eesistujariigi järelustes, kuid mida ei käsitata sanktsioonidena ja mis samas erinevad teistest ÜVJP vahenditena loetletud piiravatest meetmetest;
- P. arvestades, et ELi majandussuhteid kolmandate riikidega reguleerivad sageli valdkondlikud kahe- või mitmepoolsed lepingud, mida EL peab sanktsioone kohaldades austama; arvestades, et EL peaks seetõttu enne majandussanktsioonide kohaldamist vajadusel peatama või tühistama asjaomase lepingu, mis ei ole kooskõlas kõnealusele kolmandale riigile olemasoleva lepinguga antud õigustega;
- Q. arvestades, et ELi suhteid kolmandate riikidega reguleerivad sageli kahe- või mitmepoolsed lepingud, mis võimaldavad ühel poolel võtta asjakohaseid meetmeid juhtudel, kui teine pool rikub lepingu põhielemente, nimelt inimõiguste, rahvusvahelise õiguse, demokraatlike põhimõtete ja õigusriigi (inimõiguste klausel) austamise nõuet, väljapaistev näide selle kohta on Cotonou leping;
- R. arvestades, et piiravate meetmete kasutusele võtmine ja rakendamine peab olema kooskõlas inimõigustega ja rahvusvahelise humanitaarõigusega, sealhulgas nõuetekohase õigusemõistmise ja õigusega tõhusale õiguskaitsevahendile, samuti proportsionaalsusega, ning peab ette nägema asjakohased erandid, et võtta arvesse sihtsikutepõhivajadusi, näiteks põhihariduse, joogivee ja esmase arstiabi, sealhulgas peamiste ravimite kättesaadavus; arvestades, et sanktsioonipoliitika peab täies ulatuses arvesse võtma Genfi konventsiooniga kehtestatud nõudeid, lapse õiguste konventsiooni ning majanduslike, sotsiaalsete ja kultuuriliste õiguste rahvusvahelist pakti, samuti ÜRO resolutsioone tsiviilisikute ja laste kaitsmise kohta relvastatud konfliktides;
- S. arvestades, et ELi ja üksikute liikmesriikide usaldusväärsus kannatab, kui ELi sanktsioone näiliselt rikutakse, ja arvestades, et Robert Mugabe kutsuti osalema ELi ja Aafrika tippkohtumisel Lissabonis 8.–9. detsembril 2007. aastal sellest hoolimata, et ametlikult oli tal keelatud siseneda ELi liikmesriikide territooriumile, lähtudes 19. veebruari 2004. aasta ühisest seisukohast 2004/161/ÜVJP¹, mis käsitleb Zimbabwe vastu suunatud piiravate meetmete pikendamist ning mida hiljuti pikendati nõukogu 18. veebruari 2008. aasta ühise seisukohaga 2008/135/ÜVJP²;

Üldised kaalutlused ELi sanktsioonipoliitika tõhustamiseks

1. avaldab kahetsust asjaolu üle, et tänaseni ei ole korraldatud ELi sanktsioonipoliitika hindamist ega mõju uurimist ja seetõttu on äärmiselt raske mõõta selle mõjusid ja tõhusust praktikas ja seega teha sellest vajalikke järeldusi; kutsub nõukogu ja komisjoni üles sellist hindamist ette võtma; on samas arvamusel, et Lõuna-Aafrika vastu kasutatud sanktsioonipoliitika osutus apartheidi lõpetamisele kaasa aitamisest tõhusaks;
2. on seisukohal, et ELi sanktsioonipoliitika rakendamise õiguslike aluste erinevused, mis eeldavad eri tasanditel otsustamist, rakendamist ja kontrollimist, takistavad ELi sanktsioonipoliitika läbipaistvust ja sidusust ja järelikult selle usaldusväärsus;

¹ ELT L 50, 20.2.2004, lk 66.

² ELT L 43, 19.2.2008, lk 39.

3. on seisukohal, et sanktsioonide tõhusus eeldab, et nende määramist tajutakse õiguspärasena nii Euroopa kui ka rahvusvahelise, aga ka selle riigi avalikus arvamuses, kus muutusi oodatakse; rõhutab, et otsustusprotsessis Euroopa Parlamendiga konsulteerimine tugevdab seda õiguspärasust;
4. märgib samuti, et sanktsioonidel võib olla sümboolne funktsioon, mis väljendab ELi moraalset hukkamõistu ja aitab sel viisil kaasa ELi välispoliitika nähtavuse ja usaldusväarsuse tugevdamisele; hoiatab samas liialt rõhutamast sanktsioone kui sümboolset vahendit, kuna see võib viia nende täieliku devalveerumiseni;
5. on seisukohal, et sanktsioonide kasutamine tuleks ette näha ametiasutuste või valitsusväliste rühmituste või füüsiliste või juriidiliste isikute sellise käitumise korral, mis ohustab tõsiselt inimeste julgeolekut ja õigusi, või kui kõik lepingulised ja/või diplomaatilised võimalused on ammendatud või kui on ilmselgelt jõutud patiseisu kolmanda osapoole süül;
6. on arvamusel, et igasugune tahtlik ja pöördumatu keskkonna kahjustamine on oht julgeolekule ning jäme inimõiguste rikkumine; sellega seoses palub nõukogul ja komisjonil lugeda igasugune tahtlik ja pöördumatu keskkonna kahjustamine põhjuste hulka, mille korral võib sanktsioone kohaldada;
7. tunnistab, et üldkokkuvõttes kasutatakse kõiki ELi sanktsioonivahendeid üldiselt paindlikult vastavalt iga konkreetse juhtumi vajadustele; avaldab siiski kahetsust, et EL on sageli kohaldanud oma sanktsioonipoliitikat järjekindlusetult, koheldes kolmandaid riike erinevalt, isegi kui nende käitumine inimõiguste ja demokraatia küsimustes on sarnane, pälvides seega kriitikat „topeltstandardite” kohaldamise eest;
8. on sellega seoses seisukohal, et sanktsioonide kohaldamine ja hindamine Euroopa Liidu poolt inimõiguste rikkumiste eest peaks põhimõtteliselt domineerima mis tahes kahju üle, mis tuleneb nende kohaldamisest Euroopa Liidu ja selle kodanike kaubandushuvidele;
9. avaldab kahetsust, et ELi-sisesed erimeelsused konkreetse riigi, nagu Kuuba, suhtes järgitava poliitika osas või liikmesriikide otsustamatus seista kindlalt vastu suurematele partneritele, nagu Venemaa, on viinud ELi vastu võtma ainult „mitteametlikke sanktsioone” eesistujariigi järel dustes, mis väljendab ELi sanktsioonide tasakaalustamata või järjekindlusetut kohaldamist; tunnistab siiski, et ülemkogu järel dustesse võetud meetmed, nagu lepingute sõlmimise edasilükkamine selliste riikidega nagu Serbia, võivad olla kasulikud kolmandatele riikidele surve avaldamiseks, et panna neid tegema täielikku koostööd rahvusvaheliste mehhanismidega;
10. tuletab meelde, et Kuuba puhul on 1996. aastal vastu võetud eespool nimetatud ja korrapäraselt uuendatud ühise seisukoha näol tegemist kavaga rahulikuks demokraatiale üleminekuks, see on endiselt jõus täies ulatuses ja selle osas ei esine Euroopa institutsioonide vahel erimeelsusi; avaldab kahetsust, et kuni praeguseni ei ole tehtud mingeid märkimisväärseid edusamme inimõiguste valdkonnas; märgib nõukogu 20. juuni 2008. aasta otsust kaotada mitteametlikud sanktsioonid Kuuba suhtes, nõudes samas kõikide poliitvangide viivitamatut ja tingimusteta vabastamist, märgib otsust kergendada juurdepääsu vanglatele ning ratifitseerida ja rakendada rahvusvaheline kodaniku- ja poliitiliste õiguste rahvusvaheline pakt; märgib, et nõukogu otsustab poliitilise dialoogi jätkamise Kuubaga ühe aasta pärast vastavalt sellele, kas inimõiguste

valdkonnas on tehtud märkimisväärseid edusamme; tuletab meelde, et nõukogu seisukoht on samuti siduv Euroopa Liidu institutsioonidele nii Kuuba võimude kui ka kodanikuühiskonna esindajatega toimuva dialoogi osas; kordab oma seisukohta seoses Sahharovi auhinna laureaate Oswald Payá Sardiñase ja ühendusega „Damas de Blanco” („Daamid Valges”);

11. on seisukohal, et sanktsioonide „ebatõhususe” argumenti ei saa kasutada sanktsioonide kaotamiseks, ja et seda peaks kasutama hoopis sanktsiooni enda sihtotstarbe muutmiseks ja ümberhindamiseks; asub lisaks seisukohale, et sanktsioonide jätkamine või lõpetamine peaks sõltuma üksnes sellest, kas nende eesmärgid on täidetud, kusjuures sanktsioone võib karmistada või muuta vastavalt neile antud hinnangule; leiab, et selleks peaks sanktsioonidega alati kaasas käima selged võrdluskriteeriumid;
12. on seisukohal, et sanktsioonide tõhusust tuleb analüüsida mitmel tasandil: nii meetmete loomuomase tõhususe tasandil, mis tähendab nende võimet avaldada mõju karistatava režiimi liikmeteks olevate isikute isiklikule või kutsetegevusele, või režiimi enda toimimisele, kui ka sanktsioonide poliitilise tõhususe tasandil, mis tähendab nende võimet sundida lõpetama või muutma tegevust või poliitikat, mille pärast sanktsioonid määrati;
13. usub, et sanktsiooni tõhusus sõltub Euroopa Liidu võimest säilitada see kogu ajavahemiku vältel ja seoses sellega mõistab hukka aegumisklauslite laadsete sätete kasutamise, millega kaasneb sanktsioonide automaatne tühistamine;
14. on vastu üldiste valimatute sanktsioonide kohaldamisele mis tahes tingimustel ükskõik millise riigi vastu, kuna niisugune lähenemisviis toob *de facto* kaasa elanikkonna täieliku isoleerimise; on seisukohal, et kui majandussanktsioone ei kooskõlastata teiste poliitiliste vahenditega, suudetakse ainult suurte raskustega aidata nende abil kaasa karistatava režiimi reformimisele; rõhutab seega, et riigiasutuste vastu sanktsioonide määramisega peab alati kaasnema süsteemne toetus asjaomase riigi kodanikuühiskonnale;

Sanktsioonid inimõiguste üldstrateegia osana

15. juhib tähelepanu sellele, et enamik ELi sanktsioone kehtestatakse julgeolekukaalutlustel; rõhutab siiski, et inimõiguste rikkumist tuleb pidada sanktsioonide kohaldamiseks piisavaks aluseks, sest see kujutab endast ühtemoodi ohtu julgeolekule ja stabiilsusele;
16. juhib tähelepanu sellele, et sanktsiooni põhieesmärk on tuua kaasa poliitika või tegevuse muutmine vastavalt ÜVJP eesmärkidele, nõukogu ühisele seisukohale või järeldustele või rahvusvahelisele otsusele, millel sanktsioonid põhinevad;
17. rõhutab kindlalt asjaolu, et nõukogu kohustus eespool nimetatud piiravate meetmete (sanktsioonide) kasutamise aluspõhimõtteid vastu võttes kasutama sanktsioone igakülgse ja tervikliku poliitilise lähenemisviisi osana; rõhutab sellega seoses, et see lähenemisviis sisaldab paralleelselt poliitilist dialoogi ja stiimuleid ning seab tingimusi, ning võib viimase võimalusena isegi hõlmata sunnimeetmete kasutamist, nagu on sätestatud aluspõhimõtetes; on seisukohal, et sellise igakülgse ja tervikliku poliitilise lähenemisviisi vahenditena tuleks kasutada inimõiguste ja demokraatia klausleid, üldist soodustuste süsteemi ja arenguabi;

18. rõhutab, et inimõiguste klausli rakendamist ei või vaadelda täiesti autonoomse või ühepoolse ELi sanktsioonina, sest see tuleneb vahetult kahe- või mitmepoolsest lepingust, millega kehtestatakse inimõiguste austamise vastastikune kohustus; on seisukohal, et kooskõlas selle klausliga võetud asjakohased meetmed puudutavad eranditult asjaomase lepingu rakendamist, andes kummalegi poolele õigusliku aluse lepingu peatamiseks või tühistamiseks; on seetõttu seisukohal, et inimõiguste klausli ja autonoomsete või ühepoolsete sanktsioonide rakendamine täiendavad paratamatult teineteist;
19. tervitab seetõttu inimõiguste klauslite süstemaatilist hõlmamist kõikidesse kolmandate riikidega sõlmitavatesse uutesse kahepoolsetesse lepingutesse, sealhulgas kindlaid valdkondi puudutavatesse lepingutesse, ja nõuab spetsiaalse rakendusmehhanismi lisamist; tuletab sellega seoses meelde klausli tõhusamaks ja järjekindlamaks rakendamiseks tehtud soovitude tähtsust, nimelt eesmärkide ja võrdluskriteeriumide välja töötamine, korraline hindamine; kordab oma nõudmist, et inimõiguste klausleid rakendataks osapoolte, sealhulgas Euroopa Parlamendi ja kodanikuühiskonna vahelise läbipaistvama konsultatsioonimenetluse kaudu, täpsustades kasutatava poliitilise ja õigusliku mehhanismi juhuks, kui kahepoolse koostöö taotlus on korduva ja/või süstemaatilise rahvusvahelisest õigusest kõrvale kalduva inimõiguste rikkumise tõttu peatatud; toetab Cotonou lepinguga loodud menetluslikku mudelit inimõiguste ja demokraatia ning õigusriigi põhimõtete tõsistele rikkumistele reageerimiseks; usub, et intensiivse poliitilise dialoogi süsteem (Cotonou lepingu artikkel 8) ning konsultatsioonid (Cotonou lepingu artikkel 96) enne ja pärast asjakohaste meetmete võtmist on mitmel juhul osutunud edukateks olukorra parandamise vahenditeks;
20. nõuab tungivalt, et komisjon ja liikmesriigid ei pakuks vabakaubanduslepinguid ja/või assotsiatsioonilepinguid – isegi mitte inimõiguste klauslitega – nende riikide valitsustele, kus pannakse ÜRO inimõiguste ülemvoliniku büroo andmetel toime massilisi inimõiguste rikkumisi;
21. on seisukohal, et olukorras, kus pidevalt rikutakse inimõigusi, kahjustab asjakohaste või piiravate meetmete võtmata jätmine tõsiselt liidu inimõiguste strateegiat, sanktsioonipoliitikat ja usaldusväärstust;
22. on seisukohal, et sanktsioonipoliitika on palju tõhusam, kui see on osa sidusast inimõiguste strateegiast; kordab oma palvet nõukogule ja komisjonile töötada igas riikide strateegiadokumentis ja teistes samalaadsetes dokumentides välja spetsiaalne inimõiguste- ja demokraatiastrateegia;
23. on seisukohal, et sanktsioonide kehtestamise korral peetavad inimõigustealased dialoogid ja nõupidamised peavad tingimata ja süstemaatiliselt hõlmama arutelusid piiravate meetmete vastuvõtmise ajal seatud eesmärkide täitmise ja kriteeriumide saavutamisel tehtud edusammude kohta; on samas seisukohal, et inimõigustealaste dialoogides ja nõupidamistes saavutatud eesmärgid ei asenda mingil juhul sanktsioonide eesmärkide saavutamist;

Rahvusvahelise üldsuse kooskõlastatud tegevus

24. asub seisukohale, et rahvusvahelise üldsuse kooskõlastatud tegevus avaldab tugevamat mõju kui riikide ja piirkondlike üksuste ühitamata ja ebahühtlane tegevus; tervitab seetõttu asjaolu, et ELi sanktsioonipoliitika peaks jätkuvalt lähtuma ÜRO kehtestatud

korra eelistamise põhimõttest;

25. palub nõukogul teha ÜRO Julgeolekunõukogu sanktsioonide puudumisel koostööd ELi mittekuuluvate sanktsioone kehtestavate riikidega, jagada infot, ja kooskõlastada tegevust rahvusvahelisel tasandil sanktsioonidest kõrvalehiilimise ära hoidmiseks ja ELi ning muude sanktsioonide tõhususe ja rakendamise maksimeerimiseks kooskõlas rahvusvahelise õigusega;
26. on seisukohal, et EL peaks inimõiguste edendamiseks ja sanktsioonidealase tegevuse koordineerimise tagamiseks püüdma teha koostööd muude piirkondlike organisatsioonidega, näiteks Aafrika Liidu ja Kagu-Aasia Maade Assotsiatsiooniga (ASEAN);
27. palub ELil süstemaatiliselt arendada dialoogi sanktsioonidest hoiduvate riikidega, eesmärgiga jõuda piiravate meetmete osas ühisele seisukohale, eriti piirkondlikul tasandil; juhib tähelepanu sellele, et – nagu näitas Birma/Myanmari juhtum – sanktsioonid ei anna tihti tulemuseks nõutavat muutust poliitikas või tegevuses, kui rahvusvaheline üldsus on eri meelt ja olulised osapooled ei ole sanktsioonide rakendamisse kaasatud;
28. palub nõukogul ja komisjonil võtta riikidega, kes sanktsioone ei rakenda, peetava poliitilise dialoogi raames süstemaatiliselt päevakorda küsimuse nende rollist ja mõjust asjaomasele režiimile või asjaomastele valitsusvälistele osalejatele, olgu selleks üksikisikud, organisatsioonid või ettevõtted;
29. on seisukohal, et sanktsiooniga karistatava riigi piirkonnaga vabakaubanduslepingu sõlmimise väljavaadet tuleb kasutada „päänikuna” ja survevahendina, ning et igal juhul ei või sellise lepingu jaoks kõne alla tulla riik, mille suhtes kehtivad sanktsioonid;

Selge otsustusprotsessi paikapanemine ja selgete eesmärkide, võrdlusetalonide ja järelevalvekorra kehtestamine

30. rõhutab enne sanktsioonide vastuvõtmist iga konkreetse olukorra põhjalikuma analüüsimise vajadust, et hinnata eri sanktsioonide potentsiaalset mõju ja kindlaks määrata, millised neist on kõikide teiste asjaomaste tegurite ja võrreldavate kogemuste valguses kõige tõhusamad; on seisukohal, et selline eelnev analüüs on seda enam õigustatud, et algatatud sanktsiooniprotsessist on raske leida tagasiteed, kahjustamata ELi usaldusväärsus ja võetud kohustust avaldada vaadeldava kolmanda riigi elanikkonnale toetust, võttes arvesse selle riigi ametiasutuste võimalust ELi otsusega manipuleerida; võtab seoses sellega teadmiseks praeguse tava, mille kohaselt väljapakutud sanktsioonide sobivust, laadi ja tõhusust arutatakse nõukogus asjaomases riigis asuvate ELi esinduste juhtide hinnangutele tuginedes, ning nõuab sõltumatu eksperdi raporti lisamist niisugusele hindamisele;
31. rõhutab samas, et niisugust analüüsi ei tohiks kasutada sanktsioonide võtmise edasi lükkamiseks; rõhutab seoses sellega, et ÜVJP kohane kaheastmeline sanktsioonide kehtestamise menetlus võimaldab kiirelt poliitiliselt tegutseda, võttes esmalt vastu ühise seisukoha, mis koostatakse pärast põhjalikumat määruse analüüsimist, täpsustades sanktsioonide konkreetse laadi ja ulatuse;
32. nõuab, et sanktsioonide lõpetamise tingimusena loetletaks õigusaktides süstemaatiliselt

selged ja konkreetset võrdlusalused; nõuab eelkõige tungivalt, et võrdluskriteeriumid kehtestataks sõltumatu ekspertiisi põhjal ja et neid kriteeriumeid ei muudetaks hiljem vastavalt poliitilistele muutustele nõukogus;

33. palub nõukogul ja komisjonil sisse seada sanktsioonide läbivaatamise protsessi näidismudel, mis tähendab eelkõige süstemaatilist läbivaatamisklausli lisamist, millega kaasneb sanktsioonikorra läbivaatamine kehtestatud võrdlusaluste põhjal ja hinnangu andmine sellele, kas eesmärgid on saavutatud; nõuab kindlalt, et kavatsuse avaldamine või tahe sellise korra kehtestamiseks, mis annaks positiivseid tulemusi, on igati teretulnud, aga rõhutab, et need ei või sanktsioonide hindamisel mingil juhul asendada käegakatsutavaid ja tegelikke edusamme võrdluskriteeriumide täitmise suunas;
34. leiab, et Hiinale kehtestatud relvaembargo näitab ELi järjekindlust ja ühtsust, arvestades, et see embargo kehtestati algselt 1989. aasta veresauna tõttu Tiananmeni väljakul ning EL ei ole praeguseni saanud ühtegi selgitust selle massimõrva kohta, mistõttu puudub põhjus kõnealuse embargo lõpetamiseks;
35. palub välissuhete volinike töörühma sanktsioonide allüksusel (RELEX/ Sanktsioonid) oma mandaat täielikult täita; rõhutab kindlalt eelkõige vajadust viia enne sanktsioonide vastuvõtmist läbi uurimine ja pärast nende vastuvõtmist anda regulaarselt uuendatud teavet arengutest ning arendada välja piiravate meetmete rakendamise ja kohaldamise parimad tavad;
36. tunnistab, et riigid, samuti rahvusvahelised ja piirkondlikud organisatsioonid peaksid vastutama rahvusvaheliste süüliste tegude eest sanktsioonide kehtestamisel ja rõhutab seoses sellega kohtuliku mehhanismi vajadust, et tagada kooskõla rahvusvahelise õiguse ja humanitaarõigusega;
37. nõuab, et Euroopa Parlament oleks kaasatud kõikidesse sanktsiooniprotsessi etappidesse: otsustusprotsess sanktsioonide määramiseks, olukorras kõige sobivama sanktsiooni valimine, samuti võrdlusaluste kindlaksmääramine ja nende rakendamise hindamine läbivaatamise korras ning sanktsiooni tühistamine;

Sihipärased sanktsioonid kui tõhusam vahend?

38. avaldab kahetsust, et hindamiskorra puudumise tõttu ei ole võimalik otsustada sihipäraste meetmete tõhususe üle; tunnistab siiski ELi rõhutatult humanitaarseid kaalutlusi, mistõttu on loobutud üldise majandusliku ulatusega sanktsioonidest, nagu varem tehti Iraagi puhul, ning kehtestatakse sihipärasemaid „arukaid” sanktsioone, mis juhivad maksimaalsest toimest konkreetselt nendele, kelle käitumist tahetakse mõjutada, samas minimeerides kahjulikke humanitaarseid mõjusid või tagajärgi inimestele või naaberriikidele, kelle vastu sanktsioonid ei ole suunatud;
39. on seisukohal, et teistest poliitikavahenditest eraldi kasutatud majandussanktsioonidega on äärmiselt ebatõenäoline sundida karistatavat režiimi tegema oma poliitikas suuremaid muutusi; rõhutab lisaks, et kaugeleulatuvad majanduslikud piirangud võivad tuua kaasa ülearu kõrge majandusliku ja humanitaarse kahju ning kordab seetõttu oma nõuet, et kasutada tuleb hoolikamalt läbimõeldud ja sihipärasemaid majandussanktsioone, mis on mõeldud esmajoones karistatavate režiimide põhiliidrite ja inimõiguste rikkumiste toimepanijate mõjutamiseks;

40. rõhutab, et igasugused majandussanktsioonid tuleks esmalt ja peamiselt suunata nendesse valdkondadesse, mis ei ole tööjõumahukad ning on piiratud tähtsusega väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate jaoks, mis on olulised nii majandusarengu kui tulude ümberjaotamise seisukohalt;
41. toetab karistatavate režiimide põhiliidrite ning nende lähimate pereliikmete vastu sihipäraste finantssanktsioonide kasutamist, mis mõjutavad otseselt sanktsiooniga karistatavate isikute sissetulekut; rõhutab vajadust, et nende sanktsioonidega kaasneksid piisavad meetmed ELi ettevõtjate vastu, kes teevad kõnealuste isikutega koostööd; rõhutab, et teatavaid kaupu käsitlevate sihipäraste sanktsioonidega, mis haavab karistatava režiimi konkreetset või olulist sissetulekuallikat, kaasneb oht, et sellel on laiaulatuslikum, valimatu mõju elanikkonnale, ja see võib soosida ebaseadusliku majanduse arengut;
42. on seisukohal, et majandus- ja finantssanktsioone peavad kohaldama kõik füüsilised ja juriidilised isikud, kes ELis ettevõtlusega tegelevad, isegi sel juhul, kui need on sihipärased sanktsioonid, sealhulgas kolmandate riikide kodanikud ja ELi kodanikud ning juriidilised isikud, kes on registreeritud või asutatud ELi liikmesriigi õigusaktide kohaselt ja kes tegelevad ettevõtlusega väljaspool ELi;
43. nõuab vara külmutamisel „erakorraliste erandite” piiratud kohaldamist; nõuab, et nähtaks ette erimenetlus vastuväidete arutamiseks juhtudel, kus liikmesriik soovib teha erandit varade külmutamise osas, sest sellise menetluse puudumine nõrgendab piirava meetme tõhusust, arvestades, et liikmesriikidelt nõutakse ainult komisjonile sellisest erandist ette teatamist;
44. nõuab tegutsemist ELi sihipäraste finantssanktsioonide kohaldamise parandamiseks, tagamaks, et meetmed igakülgsetel tegelikkuses blokeeriksid määratud isikute ja üksuste juurdepääsu kõikidele ELi jurisdiktsioonis osutatavatele finantsteenustele, sealhulgas nendele, mis käivad läbi ELi arvelduskoja pankade või kasutavad muul viisil ELi jurisdiktsioonis osutatavaid finantsteenuseid; rõhutab suurema paindlikkuse vajadust sanktsioonide nimekirjade levitamisel ELis ja liikmesriikides kõigile isikutele, kelle suhtes kehtivad kolmanda rahapesu tõkestamise direktiiviga¹ sätestatud kohustused; teeb ettepaneku, et iga liikmesriik määrab ühe ametiasutuse, mis vastutab niisuguse teabe levitamise eest;
45. nõuab nõukogu ja komisjoni suuremat koostööd SWIFTi juhtkonna ja aktsionäridega Euroopas, et saavutada paremad tulemused musta nimekirja kantud kontode külmutamisel ja sellistelt kontodelt / sellistele kontodele rahaülekannete takistamisel;
46. palub nõukogul ja komisjonil uurida võimalusi ja meetodeid kasutada sanktsioonidega karistatavate ametiasutuste külmutatud sissetulekuid konstruktiivselt, näiteks eraldades need inimõiguste rikkumise ohvritele või arengueesmärkidele ÜRO põhikirja VII peatüki raames;
47. märgib, et relvaembargod on sanktsioonivorm, mis on mõeldud relva- ja sõjatehnikavoogude peatamiseks konfliktipiirkondadesse või režiimidele, kes võivad

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. oktoobri 2005 direktiiv 2005/60/EÜ rahandussüsteemi rahapesu ja terrorismi rahastamise eesmärgil kasutamise vältimise kohta (ELT L 309, 25.11.2005, lk 15).

- neid tõenäoliselt kasutada siserepressioonideks või välisriigi ründamiseks, nagu on märgitud relvaekspordi toimimisjuhendis;
48. nõuab liikmesriikide ja komisjoni kooskõlastatud koostööd ELi relvaembargode, mida kohaldab iga liikmesriik, rakendamisel;
 49. palub liikmesriikidel relvaekspordi osas vastu võtta ühine seisukoht, mis muudab praeguse relvaekspordi toimimisjuhendi õiguslikult siduvaks;
 50. nõuab tungivalt, et nõukogu, komisjon ja liikmesriigid jätkaksid tööd ÜRO järelevalve ja jõustamisvolituste parandamiseks, ja toetab seisukohta, et tuleks asutada alaline ÜRO töörühm „konfliktikaupade” kaubanduse ja nendega seotud sanktsioonide kehtestamise väärtuse hindamiseks;
 51. tuletab meelde, et sissesõidupiiirangud (reisikeelud, viisakeelud) on üks esimesi samme ELi sanktsioonide reas, millega kaasneb musta nimekirja kantud inimestele või valitsusvälistele üksustele keeld osaleda ELi ametlikel kohtumistel ja ka isiklikel põhjustel ELi reisimise keeld;
 52. märgib murega, et liikmesriikide ühinemine ELi viisakeeldudega ei ole olnud optimaalne; palub liikmesriikidel reisipiirangute ja asjaomaste erandite kohaldamiseks vastu võtta kooskõlastatud lähenemisviis;

Inimõiguste järgimine terrorismivastases võitluses sihipäraste sanktsioonide kohaldamisel

53. võtab arvesse tõsiasi, et ELi autonoomsed terrorismivastased sanktsioonid ja ÜRO Julgeolekunõukogu terrorismivastaste sanktsioonide rakendamine ELi poolt on mõlemad mitmel korral kaevatud Euroopa Kohtusse ja Esimese Astme Kohtusse;
54. tuletab meelde ELi liikmesriikide kohustust töötada sanktsioonid välja kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artikli 6 lõikega 2, milles nõutakse, et liit austab põhiõigusi, nagu need on tagatud Euroopa inimõiguste kaitse konventsiooniga ja nagu need tulenevad liikmesriikide ühesugustest põhiseaduslikest tavadest; rõhutab, et praegune musta nimekirja kandmise kord on nii ELi kui ka ÜRO tasandil õiguskindluse ja õiguskaitsevahendite poolest puudulik; nõuab tungivalt, et nõukogu teeks kõik järeldused ja kohaldaks täielikult Esimese Astme Kohtu otsuseid ELi autonoomsete sanktsioonide kohta;
55. palub nõukogul ja komisjonil vaadata läbi kehtiv musta nimekirja kandmise ja nimekirjast kustutamise kord, et austada musta nimekirja kantud isikute ja üksuste menetlus- ja materiaalõiguslikke inimõigusi ja eelkõige rahvusvahelisi standardeid tõhusa õiguskaitsevahendi kasutamiseks sõltumatus ja erapooletus organis ja nõuetekohases õigusemõistmises, sealhulgas õigust teavitamisele ja piisavale teabele isiku või üksuse vastu esitatud süüdistustest ja tehtud otsusest, ning õigust hüvitamisele inimõiguste rikkumise eest; palub samuti ELi liikmesriikidel edendada sellist kontrolli ÜRO mehhanismide raames, et tagada põhiõiguste austamine terrorismivastases võitluses sihipäraste sanktsioonide kohaldamisel;
56. on seisukohal, et Euroopa Liidu toimimise lepingu artikkel 75 on võimalus, mida Euroopa Parlament peab kasutama praeguses musta nimekirja kandmise praktikas puuduste kõrvaldamiseks ja toetab kõiki käimasolevaid parlamendi töid, mis

kavatsetakse võtta 2009. aasta õigusloomeprogrammi päevakorda;

57. kahetseb, et ükski kohtuorgan ei ole volitatud hindama musta nimekirja kandmise korra õigsust, arvestades et musta nimekirja kandmise aluseks olevad tõendid põhinevad peamiselt salateenistuste käsutuses oleval teabel, mis *ipso facto* tegutsevad salaja; on samas seisukohal, et niisugune põhimõtteline konfidentsiaalsus ei peaks muutuma karistamatuseks rahvusvahelise õiguse rikkumise korral; palub sellega seoses liikmesriikidel tagada tõhus parlamentaarne kontroll salateenistuste töö üle; peab seoses sellega vajalikuks kaasata Euroopa Parlament juba toimivasse liikmesriikide luureorganite järelevalvekomiteede konverentsi töösse;
58. kinnitab samas, et terrorismivastaste nimekirjade süsteem on eeldusel, et see järgib kõige hiljutisemaid Euroopa Kohtu otsuseid, Euroopa Liidu terrorismivastase poliitika tõhus vahend;
59. rõhutab, et terrorism ohustab turvalisust ja vabadust ning nõuab seetõttu, et nõukogu vaataks läbi ja täiendaks terroriorganisatsioonide nimekirja, võttes arvesse nende tegevust kõigil kontinentidel;

Sidusa sanktsioonipoliitika kohaldamine

60. märgib, et EL on alati propageerinud positiivset lähenemisviisi sanktsioonide kasutamisele, eesmärgiga stimuleerida muutust; rõhutab, et on oluline eelistada üldist integreeritud tegutsemist samal ajal survet ja stiimuleid ühendavas strateegias;
61. on seisukohal, et avatuse strateegia ja sanktsioonipoliitika ei välista teineteist; on seetõttu arvamusel, et ELi sanktsioonipoliitika võib aidata parandada inimõiguste tunnustamist karistatavas riigis, kui see vaadatakse läbi selge eesmärgiga kehtestada positiivsete meetmete poliitika; märgib siinkohal ära 2007. aasta novembrist 2008. aasta aprillini Usbekistani suhtes kehtestatud sanktsioonide tsükli: jätkates aasta vältel Andijani tapatalgutes juurdluse läbiviimise ja inimõiguste austamise alskriteeriumide täitmata jätmise eest kehtestatud sanktsioone, otsustas nõukogu viisakeelu peatada, andes Usbekistani valitsusele kuus kuud aega rea inimõiguste kriteeriumide täitmiseks, vastasel korral oleks viisakeeld automaatselt taastatud; märgib, et lubaduste ja sanktsioonide kooslus andis mõningaid positiivseid tulemusi tänu võimalikule sanktsioonide automaatsele taastamisele ja täpsete tingimuste kindlaks määramisele; rõhutab, et neid tingimusi peab olema võimalik täita piiratud aja jooksul ja need peavad olema üldise sanktsioonirežiimi seisukohast asjakohased; kahetseb samas, et seni ei ole ilmnenu märgimisväärsed positiivsed arengud ja et jätkuvalt ei toimu Usbekistani valitsusega koostööd;
62. nõuab tungival, et sanktsioonidega kaasneksid laiaulatusliku strateegia raames süstemaatiliselt tugevdatud positiivsed meetmed kodanikuühiskonna, inimõiguste kaitsjate ja igat liiki inimõigusi ja demokraatiat edendavate projektide toetamiseks; nõuab, et teemaprogrammid ja -vahendid (Euroopa demokraatia ja inimõiguste algatus (EIDHR)¹, valitsusvälised osalejad, inimestesse investeerimine), aitaksid selle eesmärgi

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. detsembri 2006. aasta määrus (EÜ) nr 1889/2006 rahastamisvahendi loomise kohta demokraatia ja inimõiguste edendamiseks kogu maailmas (ELT L 386, 29.12.2006, lk 1).

saavutamisele täiel määral kaasa;

63. palub nõukogul ja komisjonil kasutada Lissaboni lepingu ratifitseerimisega ja sellele järgnenud Euroopa välis teenistuse loomisega antud võimalust, et tagada Euroopa välis teenistuse eri vahendite sidususe optimeerimine ELi veelgi tõhusama sanktsioonipoliitika põhitegurina;

Soovitused seoses EL institutsioonide ja liikmesriikidega

64. palub nõukogul ja komisjonil viia läbi ELi sanktsioonipoliitika igakülgne ja põhjalik hindamine, et määrata kindlaks, millist mõju see avaldab ning milliseid meetmeid tuleks selle tugevdamiseks võtta; nõuab, et nõukogu ja komisjon esitaksid nimetatud meetmete programmi; kutsub nõukogu ja komisjoni üles hindama sanktsioonide mõju kõnealuste riikide arengupoliitikale ja ELi kaubanduspoliitikale;
 65. kutsub komisjoni üles tagama, et arengukoostöö rahastamisvahendi ja Euroopa Arengufondi arenguabi strateegiad oleksid kooskõlas kehtivate sanktsioonide ning inimõiguste dialoogidega; kutsub komisjoni üles tagama, et üldise eelarvetoetuse tingimused, kaasa arvatud nn aastatuhande arengueesmärkide lepingud oleksid selgelt seotud inimõiguste ja demokraatia kriteeriumidega;
 66. palub nõukogul ja komisjonil ära kasutada võimalus, mille annab Lissaboni lepingu ratifitseerimine, ametisse määratud liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja – kes on samal ajal komisjoni asepresident ja välisasjade nõukogu eesistuja – ja sellele järgnenud Euroopa välis teenistuse loomine selleks, et teha ELi välis meetmed sidusamaks ja järjekindlamaks, parandada sanktsioonidega tegelevate asjaomaste ELi teenistuste ekspertteadmisi ja tugevdada eri teenistuste koostööd;
 67. nõuab samal ajal piiravate meetmete sidusama ja tõhusama rakendamise tagamiseks liikmesriikide pädevate asutuste ja komisjoni tihedamat koostööd;
 68. palub ühtlasi liikmesriikidel, kes on ÜRO Julgeolekunõukogu liikmed, püüda süstemaatiliselt saavutada Euroopa Liidu poolt vastu võetud sanktsioonide rahvusvaheline ulatus vastavalt Euroopa Liidu lepingu artiklile 19;
 69. kutsub liikmesriike üles ÜRO Julgeolekunõukogus töötades mitte rikkuma kohustusi, mis nad on muu hulgas võtnud inimõiguste austamise osas, eelkõige Euroopa inimõiguste konventsiooni raames;
 70. kohustab parlamendi organeid, eelkõige alalisi ja ajutisi delegatsioone, kasutama oma kontakte sanktsioone mittekohaldatavate riikide parlamentidega, et suurendada arusaamist asjaomase piirkonna suhtes kehtivatest ELi sanktsioonirežiimidest ja uurida kooskõlastatud tegevuse võimalusi inimõiguste edendamiseks;
 71. kutsub komisjoni üles asutama sõltumatute ekspertide võrgustikku, kelle ülesandeks on teha olukorrast olenevalt nõukogule ettepanekuid kõige asjakohasemate piiravate meetmete kohta ja koostada regulaarselt olukorra arengu kohta raporteid seatud kriteeriumide ja eesmärkide seisukohast, ning vajadusel soovitada parandusi sanktsioonide rakendamises; on seisukohal, et sellise võrgustiku asutamine parandaks
-

sanktsioonide läbipaistvust ja selleteemalisi arutelusid üldiselt ning tugevdaks ühtlasi sanktsioonide rakendamist ja pidevat järelevalvet konkreetsetel juhtudel; on ühtlasi seisukohal, et komisjon peaks võtma suurema initsiatiivi selge ELi sanktsioonipoliitika määratlemisel;

72. on seisukohal, et ELi sanktsioonipoliitika õiguspärasust, mis on ÜVJP põhiline ja tundlik osa, tuleb kindlustada parlamendi kaasamisega kõikidesse menetlustappidesse, ja seda kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artikliga 21, eriti sanktsioonide kavandamisel ja rakendamisel nõukogu ja komisjoniga süstemaatilise konsulteerimise vormis ja nende aruannete abil; on samuti seisukohal, et Euroopa Parlament peaks osalema kontrollis, et need, kelle suhtes sanktsioone rakendatakse, saaksid teavet kriteeriumide täitmise kohta; teeb oma inimõiguste allkomisjonile ülesandeks süstematiseerida ja kontrollida tööd selles valdkonnas kõikide sanktsioonide osas, mille eesmärgid ja võrdluskriteeriumid puudutavad inimõigusi;

o

o o

73. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule ja komisjonile ning liikmesriikide valitsustele ja Euroopa Parlamentidele, samuti Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni ja Euroopa Nõukogu peasekretäridele.